

UGE 4: UDVANDRINGEN OG LOVEN

FORBEREDELSE

Det store billede

Det er her vi skal hen... hovedpunkterne som denne samling skal få til at stå tydeligt frem.

- Gud redder/udfrier sit folk fra slaveri, undertrykkelse og synd.
- Gud giver sit folk loven for at vise dem, hvordan de skal leve med ham som deres Gud (loven blev givet til folket efter de var blevet udfriet af slaveriet, for at vise dem hvordan de skulle leve deres liv).
- Gud giver sit folk en måde hvorpå deres synder kan blive sonet, så de kan leve tæt sammen med ham.
- De skulle være et folk, som skulle synliggøre Guds herlighed for alle nationer.
- De gjorde oprør og levede livet på deres egen måde. De gjorde hvad der var rigtigt i deres egne øjne (bestemte selv hvad der var hhv. godt og skidt)

Slå den rigtige tone an

Du behøver ikke at repetere punkterne hver gang, men vær undervejs opmærksom på at de rent faktisk efterleves.

- Vi er her for at lære og for at forandres (det er ikke kun en social aktivitet, vi ønsker også at komme tættere på hinanden og at opbygge et fællesskab).
- Ha' det sjovt, hold tingene i gang og sørg for at alle deltager
- Udfordringer er velkomne – begge veje.
- Stræb efter at være ærlige og dermed sårbare – altså lad maskerne falde. Det betyder også, at alt hvad der siges er fortroligt.
- Som udgangspunkt kan spørgsmål kun besvares ud fra den tekst, der er læst. Alt hvad vi behøver at vide om Gud og mennesker er at finde i teksten!

Genopfrisk fortællingen fra sidste uge

- Vi så, at Gud valgte sig et folk, som skulle have et helt specielt forhold til ham. De skulle stole på hans veje – og ikke på deres egne.
- Det var et udslag af ren og skær nåde – de gjorde intet for at opnå det, og det var ikke noget de på nogen måde fortjente.
- Gud valgte at virke gennem et rodet og syndigt folk (hans eneste mulighed i betragtning af den samlede menneskeslægt faldne tilstand).
- Vi så, at Gud indgik en pagt med Abraham, som skulle give ham utallige efterkommere, og at hans familie skulle velsignes af Gud for selv at være en velsignelse for resten af verden – og dermed demonstrere og synliggøre hvordan Gud er.

FORTÆLLING & DIALOG

Et hop frem i historien

Da Abraham og Saras søn Isak blev voksen, fik han selv en søn, som hed Jakob. Hans navn blev senere ændret til Israel, som betyder "en der kæmper med Gud". På den måde fik Guds folk navnet Israel.

Jakob havde 12 sønner. En af disse sønner hed Josef, og han endte med at leve sit liv i Ægypten. På et tidspunkt var der en forfærdelig hungersnød i området hvor Jakobs sønner boede. Josef inviterede derfor hele sin familie til at komme og bo hos ham nede i Ægypten. Der boede deres efterkommere i 400 år. Mens de boede dernede voksede Israelstærkt i antal og blev til en hel nation. Efter Josef døde blev Ægyptens konge, Farao, mere og mere bekymret over, hvor stort et folk Israel var ved at blive. Til sidst gjorde han Israel til slaver og behandlede dem grusomt. Folket levede som slaver i mange generationer!

Men Gud havde lovet, at han ville velsigne sit folk ...

Scene 1 – Udfrielse og vejledning

Fortællingen bygger på 1Mos 37-50, 2Mos 1-2, 7-12, 19-20

Gud udvalgte en mand til at udfri Israelitterne fra slaveriet. Han hed Moses. Gud sendte Moses til Farao for at advare ham om, at Ægyptens folk ville blive udsat for store lidelser, hvis ikke Guds folk blev givet fri nu. Men Farao var arrogant og havde bestemt ikke tænkt sig at følge Moses' anvisninger. Så sendte Gud en række forfærdelige plager over ægypterne for at straffe dem, dog uden at israelitterne selv blev ramt af dem.

Gud forvandlede vand til blod, fyldte landet med frøer, myg og fluer, dræbte husdyr, dækkede mennesker med bylder, ødelagde afgrøderne med hagl og græshopper, og indhyllede landet i mørke.

Til trods for alle disse forfærdelige ting gav Farao ikke efter. Så Gud sendte en plage mere. En plage som ville slå hver eneste førstefødte i hele Ægypten ihjel – både hos mennesker og dyr. Men Gud sørgede for en udvej, så de førstefødte blandt Israels folk kunne slippe for døden.

Han gav dem følgende instruktioner. Hver familie skulle tage et lam, slagte det og ofre det til ham. Lammet skulle være det førstefødte, af hankøn, uden nogen defekter, og ingen af dets knogler måtte brækkes eller knuses. Så skulle de tage blodet fra lammet og smøre det på dørstolperne ind til deres hjem. Israel folk fulgte Guds anvisninger nøje.

Ved midnatstid sendte Gud en dødsengel gennem hele Ægypten og dræbte alle førstefødte. Men englen gik forbi de hjem, hvor der var smurt blod ud over dørstolperne. Ægypterne græd og klagede og de tiggede og bad israelitterne om at drage bort og ud af slaveriet. Så nu gjorde Israel sig klar til at rejse tilbage mod det land, som Gud havde lovet Abraham. Israel var nu en nation på over 2 millioner mennesker.

Men Farao var oprørt og ville have hævn. Han sendte sine hære efter israelitterne for at fange dem og slå dem ihjel. Da israelitterne nåede frem til Det Røde Hav opdagede de til deres rædsel, at de var fanget mellem havet og den ægyptiske hær. Men Gud delte vandene i to foran dem, så de tørskoet kunne krydse havet. Da Faraos hære nåede frem og så hvad der foregik, satte de efter dem. Da alle soldaterne var ude mellem de to vægge af vand sendte Gud en stærk vind, så havet lukkede sig om og over dem. På den måde blev hele den ægyptiske hær udslettet!

To måneder efter de havde forladt Ægypten slog israelitterne lejr ved foden af bjerget Sinai. Gud steg ned på bjerget i torden og lynild og en tyk røg dækkede bjerget. Gud kaldte Moses op til sig på toppen af bjerget. Her talte Gud til ham og sagde: *"Sig følgende til mit folk: I så hvordan jeg bar jer på ørnevinger og udfriede jer fra Ægypten. Nu, hvis I adlyder mig og holder pagten med mig, så vil I være mit elskede folk – et kongedømme af præster – sat til side for at repræsentere mig på jorden."*

Da Moses kom ned fra bjerget fortalte han folket, hvad Gud havde sagt.

De var alle helt enige og sagde: *"Vi vil gøre alt hvad Gud siger vi skal gøre. Vi vil følge alle hans bud"*. Så gav Gud instruktioner til Moses om, hvordan folket kunne vende tilbage til at følge hans veje og leve i frihed; et liv tæt sammen med Gud under hans beskyttelse. Vi kalder disse instruktioner for "De 10 bud", som er Guds grundliggende spilleregler for livet ...

"Jeg er din Gud, som har udfriet dig fra slaveriet i Ægypten.

Sæt mig over alt andet. Tilbed ikke noget andet.

Respekter og misbrug ikke mit navn.

Husk at reservere en dag om ugen til at hvile og til at tilbede mig.

Ær dine forældre. Lad være med at slå ihjel, stjæle eller lyve.

Lad være med at gå i seng med andre end din mand eller kone – vær trofast.

Begær ikke hvad andre har – men vær tilfreds med, hvad jeg giver dig".

Gud gav flere instruktioner, kaldet love, til Moses, som han skulle give videre til Israel. Lovene gav konkrete og detaljerede anvisninger om en lang række forhold, som f.eks. ...

Hvordan man skal behandle sin nabo eller fjende, hvordan man skal håndtere konflikter, hvad der er en fair straf, hvornår man skal arbejde og hvornår man skal hvile, hvornår man skal feste og tilbede, og hvilke ofringer der er efter Guds ønske. Men folket ønskede ikke at leve indenfor de grænser, som Gud nu havde sat. De gjorde oprør igen og kaldte instruktionerne for et nyt slaveri. Selv de der virkelig prøvede at følge alle reglerne måtte erkende, at det var umuligt at gøre det fuldt ud – at gøre det perfekt.

Fordi Gud altid gør hvad der er godt, rigtigt og perfekt kunne han ikke se igennem fingre med deres synd - og den ultimative straf for synd er død. Derfor må der gives et liv for at betale for hver enkelt menneskes ulydighed. Men Gud elskede sit folk. Så han sørgede for en vej for dem. Han indførte, at et uskyldigt dyr kunne gå i stedet for dem.

Menneskene skulle bringe et fejlfrit dyr til Gud, og bede ham overføre deres synd og skyld til det hjælpeløse dyr. Dyret blev så slået ihjel og dets blod blev udgydt i stedet for den skyldige person.

Systemet med ofringerne fortsatte i hundreder af år. Ofre for synd måtte gives dag efter dag, år efter år. Gud accepterede disse ofringer. Men kun som et symbol på, hvad der en dag skulle ske. Han forberedte et endegyldigt offer, som skulle betale for hele verdens synd – en gang for alle!

Scene 1 dialog - Udfrielse og vejledning

*Husk **det er en dialog – ikke en quiz**. "Svarene" under hvert spørgsmål er for at hjælpe lederen til at guide dialogen hen på centrale temaer og pointer.*

1) Hvordan kunne israelitterne undgå, at deres førstefødte blev slået ihjel?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *De skulle slagte et lam, som var en perfekt, førstefødt, han og smøre blodet på dørstolperne til deres huse.*
- *De skulle gå indenfor og gemme sig bag ved blodet, mens dødens engel passerede forbi.*
- *Gud selv fremskaffede løsningen. De ville kun følge hans anvisninger, hvis de stolede på ham.*

2) Hvor ellers i fortællingen har vi set, at et uskyldigt dyr må lade livet for at dække en anden persons synd?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *Da Gud lavede tøj af skind fra et dyr for at dække Adam og Evas skam.*

3) Hvorfor er ofre og blod så vigtige?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *Gud har sagt, at der skal betales for oprør og synd. Syndens løn er døden.*
- *Betaling for synd er liv. Liv for et liv. Pagten med Noa lærer os, at livet er i blodet. Blodet (at give et liv) er den eneste vej til at betale for synd.*
- *Guds hellighed kræver, at synd og oprør får konsekvenser, og at det bliver fjernet fra hans nærhed.*

4) Hvad er en pagt? Hvilken pagt taler Gud om og hvem blev den først givet til?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *Israels folk*
- *(repetér nogle af de oprindelige pagters løfter)*

5) Hvordan kunne israelitterne holde deres del af pagten?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *Følg Guds instruktioner.*
- *Adlyde ham.*

6) Tror du, at Gud ville forlade sin pagt, hvis de ikke adlød ham?

- *Nej! – han kan vælge ikke at velsigne dem og at ikke at beskytte dem. Men ultimativt og i sidste ende vælger han alligevel at redde dem for at vise hvor stor han er. Uden at basere det på hvor syndfrie de er.*

7) Hvad tror du Gud mener med et "kongedømme af præster"?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *Folket skulle demonstrere og synliggøre for hele verden hvordan han er.*

8) Hvad er formålet med budene og lovene?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *Loven blev givet til folket efter de var udfriet af slaveriet i Ægypten. Den skulle vise dem, hvordan man skulle leve i frihed tæt sammen med Gud. Og så de kunne leve i pagten med ham.*

9) Hvilket af de 10 bud tror du er sværest at holde?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *Du skal måske guide gruppen til at se, at det første bud faktisk er summen af alle de andre.*

10) Hvad viser Guds bud og love os om ham?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *De viser, at Gud ønsker at leve i et tæt og nådebaseret forhold til ham.*

11) Hvad er resultatet af at leve på Guds måde?

Scene 2 – Konger og Profeter

Fortællingen bygger på 5 Mos, Josva, Dommerbogen, 2 Samuel, 2 Kongebog, profetier fra 2 Samuel 7, Esajas 7, 9, 40, 53, 61; Salmerne 22, Mika 5, Zakarias 12.

Israel vandrede rundt i ørkenen i 40 år. Herefter ledte Gud dem frem til en generobring af det "Forjættede land" fra deres fjender. Gud var med dem og gav dem mange sejre i krig. Han holdt fuldt ud sine løfter til dem. Men folket afviste ham og tilbød i stedet falske guder. Den falske tilbedelse førte dem videre ind i mange andre former for synd.

På grund af deres synd og ulydighed fjernede Gud sin beskyttelse fra dem. Han tillod nu at fremmede nationer overmandede og besatte dem, og at de straffede hans folk. Men når så folket led hårdt, så vendte de sig igen mod Gud og tiggede og bad om hans hjælp og tilgivelse. Endnu engang tilgav Gud dem og han gav dem ledere, der blev kaldt *dommere*. De skulle lede dem i kampen mod deres fjender (de er ikke som det vi forstår ved dommere i dag, men mere som en slags generaler). I slag efter slag vandt Israel over sine fjender langs alle grænserne. Hver gang de sejrede tilbød de Gud. Men snart efter vendte folket igen ryggen til Gud og levede livet på deres egen måde.

Desværre blev dette et mønster som gentog sig i generation efter generation. Israel kom til Gud og tilbød ham, når de havde brug for hjælp. Men når alting gik godt, begyndte de igen at tilbede andre ting. Det var en tid, hvor alle gjorde, hvad der var ret i deres egne øjne.

De andre nationer havde konger, som regerede over dem. Nu begyndte Israel at klage til Gud og sige: "*Vi vil også have en menneskelig konge. En vi kan se og som kan bestemme over os*". Gud gav dem hvad de ville have. De fik nu en række af konger som på skift regerede landet. Kongerne var kendetegnet ved, at de gjorde oprør mod Gud og hans autoritet. På grund af deres oprør tillod Gud andre nationer at invadere og indtage landet. Israels folk blev fordrevet fra Det Forjættede Land og mange blev ført bort for endnu engang at blive slaver.

Igennem denne periode med kongedømme sendte Gud profeter for at de kunne være hans budbringere. Gud talte gennem profeterne og kaldte folket til at vende tilbage til Gud hans bud. Profeterne advarede også folket om, hvad der ville ske, hvis de fortsatte med at gøre oprør mod Gud. Men profeterne fortalte også om en ny pagt, som Gud ville oprette med sit folk. De pegede frem mod en kommende Messias, en evig konge, som ville opfylde pagten, frelse dem og regere for altid. Gud gav også profeterne visioner om, hvordan den kommende Messias ville være.

Profeter som Esajas forudså, at ...

- ... en jomfru skulle føde ham i Betlehem
- ... han skulle stamme fra David (deres største konge) som var en efterkommer af Abraham
- ... han ville ikke gøre noget forkert, han ville leve et liv uden synd
- ... han ville blive slået, dræbt og begravet i en rigmands gravsted
- ... han ville blive gjort til et offer for vores synder
- ... han ville etablere et kongerige som langt overgår hvad Israel nogensinde har set
- ... han ville opfylde ethvert løfte, som Gud har givet til Abraham, Isak og deres efterkommere
- ... Gud ville lægge skylden og straffen for alle vore synder på ham. Hans liv vil blive et offer for os
- ... på grund af ham, vil mange få deres forhold til Gud bragt i orden

Scene 2 dialog – Konger og profeter

Husk **det er en dialog – ikke en quiz**. "Svarene" under hvert spørgsmål er for at hjælpe lederen til at guide dialogen hen på centrale temaer og pointer.

12) Hvad synes du er det mest slående karakteristika ved Israels historie?

13) Hvad ender med at blive Israels mønster?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *De stoledes på sig selv i stedet for på Gud. De bestemte selv hvad der var godt og skidt for dem.*
- *Når de kom i problemer råbte de på Gud ...*
- *... og han reddede dem*
- *Og så vendte de tilbage til at gøre, hvad der var rigtigt i deres egne øjne. Efter alt hvad han havde gjort for dem fulgte de alligevel andre guder.*

14) På hvilken måde kan du relatere til dette mønster?

15) Hvor hurtig er du til at udfordre eller underlægge dig autoriteter i dit liv? Er du hurtigere til at antage og følge din egen autoritet? Hvorfor og hvorfor ikke?

16) Set i det store billede – hvordan er det gået hele vejen gennem The Story, når mennesker ikke har fulgt Guds bud men levet for sig selv?

17) Hvor ofte retfærdiggør vores verden og kultur noget af hensyn til vores personlige komfort?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

- *Abort og aktiv dødshjælp*

18) Hvem frelste dem fra slaveriet – oprindeligt og igen og igen?

- *Gud!*

19) Fra alle historierne indtil nu – hvad har du lært om Gud?

Det er måske nødvendigt, at du leder dialogen hen imod:

■ ***Gud er hellig - Gud vil aldrig tillade oprør og ondskab at forblive i hans nærhed***

- *Han gør altid hvad der er godt, rigtigt og perfekt.*
- *Han er aldrig uretfærdig mod nogen.*
- *Han dømte Lucifer og de faldne engle ved at smide dem ud af himlen*
- *Han smed Adam og Eva ud af haven*
- *Han sendte Kain væk fra hans nærhed og gjorde ham til en vandringsmand*
- *Han lagde jorden øde med en vandflod*
- *Han straffede Ægypten markant*
- *Han straffede Israel gennem slaveri og deportation når de fulgte falske guder.*

■ ***Han har al magt***

- *Han skabte alting inklusive englene*
- *Han skabte mennesket og formede jorden til et sted hvor det kunne leve*
- *Han udryddede menneskeheden og dyrene gennem vandfloden*
- *Han sørgede for at en gold kvinde blev gravid*
- *Han ødelagde den mest magtfulde nation, Ægypten, og den mest magtfulde konge, Farao, så let som ingenting*
- *Han har total kontrol over hele skaberværket: Han kan forvandle Nilen til blod, få insekter til at spise alle afgrøder, få dag til at blive til nat, og endda dele det Røde Hav i to dele. Han styrer vind og bølger.*
- *Han styrer nationerne: Når Israel var ulydig, fik han fremmede magter til at tage dem som slaver.*

■ **Han ved alting**

- Han vidste, hvad Lucifer tænkte i sit hjerte
- Han vidste, at Adam og Eva havde syndet
- Han vidste, at Kain var på vej til at gøre noget ondt
- Han kender hver eneste menneskes tanker og intentioner
- Han vidste, at Sara ville få en baby
- Han vidste, at Josef ville redde sin familie fra tørken.

■ **Han er kilden til al nåde**

- Han gav Adam og Eva et løfte om nåden
- Noa fandt nåde for Herrens øjne
- Han udvalgte Abraham og lovede at gøre ham til en stor nation og til at velsigne alle verdens nationer gennem ham
- Han gav Sara en søn selvom hun var 90 år gammel
- Han fortalte Moses hvordan de førstefødte kunne blive reddet fra dødsengelen
- Han sørgede for en måde hvorpå israelitternes synd kunne blive tilgivet gennem et offerdyrs blod, så de kunne have fællesskab med Gud
- Han sendte dommere, konger og profeter for at give hans ord til verden
- Han lovede at der skulle komme en konge, som endegyldigt ville rense mennesker fra deres synder

■ **Gud erklærer hvordan hans folk rettelig skal leve**

■ **Han holder altid hvad han lover**

- Han fortalte Adam og Eva, at de ville dø, hvis de spiste af det træ han havde forbudt dem at spise af
- Han lovede, at der ville komme en vandflod – og det skete
- Han lovede Abraham og Sara en søn – og han blev undfanget
- Han lovede at Abraham skulle blive til en stor nation – og det blev virkelighed
- Han lovede at udfri hans folk fra Ægypten og han gjorde det
- Han lovede at redde den førstefødte hvis lammets blod var der og han gjorde det
- Han lovede at Kanaans land til Abrahams efterkommere og han gjorde det
- Han lovede at der ville komme en Messias og en frelser... Vil han komme?

MULIGHED FOR AT UDVIDE DIALOGEN

20) Læs Salme 81 sammen

- Hvilke dele af dagens The Story talte specielt til dig?
- Har du nogen spørgsmål?
- Hvilket billede af Gud får du fra salmen? Hans længsel efter sit folk?

21) Yderligere anvendelse

- Hvis det som vi har talt om i dag er sandt – hvordan skulle det så påvirke vores liv?

Ordsprogenes bog siger: "En vej kan forekomme en mand rigtig og dog ende med at føre til døden"

- Hvordan ville det påvirke os som samfund?

Hvordan ville det påvirke andre – vores nabolag og vores by?

LEV DET UD

UGE 4: UDVANDRINGEN OG LOVEN

noget at tænke over ...

- Hvor i dit liv har Gud reddet dig fra dit eget slaveri eller beslutninger? Hvad var din reaktion overfor Gud efter dette?
- Har dit livsmønster nogensinde fulgt det mønster, som israelitterne kom ind i? Hvad kunne stoppe dette mønster?
- Brug noget tid på at tænke over hvad hvert af de 10 bud lærer dig om hvordan Gud er
- Hvad fra denne uges Story lærte om det at afgøre hvad der er rigtigt og forkert i dit liv og hvad det vil sige at leve på Guds måde? Hvordan kan du vide det?
- På hvilken måde er dit liv lige nu en demonstration og synliggørelse af hvordan Gud virkelig er? (*det er hvad du er skabt til at gøre!*) Og på hvilken måde viser du det ikke eller giver ligefrem et falsk billede?

noget at læse om ...

Tonsvis af bibelstof ...

Meget mere end du kan nå at læse på en uge. Historierne er primært taget fra 5 Mos, Josva, Dommerbogen, 2 Samuel og 2 Kongebog.

Læs eller hør det evt. online på <http://www.bibelselskabet.dk/BrugBibelen/BibelenOnline>

Profetier

Fra 2 Samuel 7, Esajas 7, 9, 40, 53, 61; Salmerne 22, Mikas 5 og Zakarias 12.

Læs eller hør det evt. online på <http://www.bibelselskabet.dk/BrugBibelen/BibelenOnline>

De 10 bud i 2 Mos 20

Læs eller hør det evt. online på <http://www.bibelselskabet.dk/BrugBibelen/BibelenOnline>

Romerbrevet nævner *loven* mere end 50 gange

Fra kapitel 7: *"Men synden kom jeg først til at kende gennem loven. Begæret vidste jeg ikke af, før loven sagde: »Du må ikke begære!« Men med budet fik synden et påskud og vakte al slags begær i mig. For uden lov er synden død. Jeg levede engang uden lov, men da budet kom, levede synden op, og jeg døde. Budet, som skulle have ført til liv, viste sig at blive min død".*

Afguder i en postmoderne tidsalder

Tim Keller diskuterer kampen mellem sand tro og afgudsdyrkelse som en hovedvej til at forstå hele bibelen – og som en god måde at forklare hvad tro er til vores kultur. <http://bit.ly/keller-idols>

Huskevers (til at fastholde nogle af hovedpunkterne i denne uges fortælling)

"Du må ikke have andre guder end mig", 2 Mos 20,3

"En vej kan forekomme en mand rigtig og dog ende med at føre til døden", Ord 14,12